

We geloven in beelden en verdedigen die

We kunnen onze geloofservaring nooit recht doen met woorden of beelden. En als we toch beelden maken, moeten we ons realiseren dat Gods bestaan en onze ervaring met God daar helemaal los van staan. Op de foto: Een Ichtus-beeld bij de Cave-kathedraal in Caïro. | beeld ap / Bernat Armangue

04 juli 2015, 03:00

Katie Vlaardingerbroek • student godsdienstwetenschap en filosofie aan de universiteit van Glasgow

Moeten we onze geloofszekerheden nog stelliger proclameren of moeten we het niet-zeker-weten als zekerheid omarmen? Realiseer je dat er een derde optie is: onzekerheid over het beeld dat we van God hebben doet niets af aan God zelf.

Er wordt in evangelisch christelijk Nederland op dit moment veel over twijfel gepraat. Het is nog maar het begin van de discussie over hoe de kerk verder moet binnen de postmoderne samenleving – de samenleving waarin afscheid is genomen van de grote verhalen. Er lijken twee opties te zijn. We kunnen ons nog steviger aan onze absolute waarheid en zekerheid vasthouden. Of we kunnen een subjectieve waarheid omarmen, en onzekerheid tot onze nieuwe zekerheid maken. Bijna 450 jaar na de Beeldenstorm proberen we weer onze beelden veilig te stellen, of om te gooien. We zitten midden in de postmoderne beeldenstorm.

Op het eerste gezicht lijkt de rolverdeling helder: de progressieve christenen trekken de heilige huisjes van zekerheid omver, de huisjes die de traditionele christenen proberen te beschermen.

Tegelijkertijd zijn de rollen ook omgedraaid; en hier ligt de ironie van al die mensen die de onzekerheid lijken te koesteren. De progressieve christenen hebben namelijk ook heilige huisjes van onzekerheid, die de traditionele christenen onder vuur nemen. Beide kampen zijn zo hun eigen gelijk aan het verdedigen en het gelijk van de ander aan het ontkrachten. Hun beelden moeten namelijk wel blijven voortbestaan. Beiden kampen zijn hun godsbeelden als God zélf gaan zien.

Toch zit er een belangrijk onderscheid tussen het beeld en datgene waarop het beeld gebaseerd is. Dit is iets waar wij, de jongeren en de kinderen, binnen en buiten de kerk, ons steeds meer bewust van zijn. Wij groeien namelijk op in het tijdperk van het beeld. De toenemende bewustwording over hoe de media de werkelijkheid manipuleren, om maar een voorbeeld te noemen, heeft ons geleerd om de werkelijkheid en ons beeld van de werkelijkheid van elkaar los te maken.

Elk beeld is de poging van een beeldhouwer om met een of ander materiaal, zij het marmer of woorden, vorm te geven aan wat hij of zij heeft meegemaakt of gezien. Zo kun je in een abstracte kunstgalerie naar een bobbelige homp klei staren dat de naam 'Koe in weiland' draagt. Uiteraard zou het absurd zijn om te beweren dat het beeld de koe zelf is. Maar het zou net zo onredelijk zijn om te zeggen dat het beeld niet gebaseerd is op wat de kunstenaar zag, namelijk een koe, omdat jij de koe zelf anders zou hebben gezien of vormgegeven.

koe in de wei

Er is een verschil tussen hoe het voor de koe is om in het weiland te staan; hoe het voor de kunstenaar is om te kijken naar hoe de koe in het weiland staat; en hoe het voor ons is om te kijken naar het beeld dat hij daarvan gemaakt heeft. Dit gaat ook op voor ons geloof: er is een verschil in hoe God eigenlijk is; hoe wij vanuit ons perspectief God ervaren; en hoe wij onze ervaring van God proberen vorm te geven. Binnen de postmoderne beeldenstorm zijn we compleet gericht op het laatste, ons beeld. Wij zijn gaan denken dat wanneer de homp klei kapot gesmeten wordt, de koe in het weiland ter plekke dood neervalt. Wij, de postmoderne én traditionele christenen, zijn ons kalf van klei voor God gaan aanzien.

vasthouden aan de ervaring

Maar als we ons realiseren dat er ook in het geloof een drieslag zit, kunnen we daarin een derde reactie op de postmoderne beeldenstorm vinden. We kunnen ons vasthouden aan onze ervaring, in plaats van onze poging om die ervaring vorm te geven. Het fundament van geloven ligt namelijk niet in de theologische kathedraalen, in steen gezette metaforen of oude gedragsconstructies, maar in een persoonlijke, subjectieve ervaring van iets wat ons diep raakt. Niemand anders zal ooit kunnen ervaren wat jij ervaart. Dat is nou eenmaal hoe een persoonlijke beleving werkt. We kunnen deze ervaring ook nooit recht doen met woorden, concepten of beelden. Wij zijn nou eenmaal beeldhouders. Maar Gods

bestaan en het bestaan van onze ervaring van God staan daar gelukkig helemaal los van. Beide zijn, juist door hun subjectiviteit, ontastbaar in hun absolute waarheid. We hoeven ons dus niet bedreigd te voelen door mensen die er andere ervaringen of beeldhouwstijlen op na houden.

slechts een beeld

De manier waarop jij jouw ervaring van God probeert vorm te geven, zal Hem nooit volledig weten te vangen. De manier waarop jij persoonlijk God ervaart, zal altijd waar en absoluut zijn. En de manier waarop God daadwerkelijk is, zal altijd een mysterie blijven. Als we ons dit realiseren, hoeven we de traditionele of postmoderne beelden niet te verdedigen of af te breken. In plaats daarvan kunnen we gefascineerd naar de verschillende beelden kijken; er bordjes bij plaatsen waar groot 'LET OP: SLECHTS EEN BEELD' op staat; en in gesprek gaan met de beeldhouwer om te kijken of we van zijn of haar perspectief kunnen leren.

In september verschijnt van de auteur haar debuutboek *Omvergeblazen. Als je heilige huisjes instorten*.

Copyright © 2015 Nederlands Dagblad, gerealiseerd door [Liones](#)